

BAŞYAZI

YAŞADIKLARIMDAN BİR KESİT

Prof. Dr. Çetin CUHRUK

Ankara Tıp Fakültesi KBB Anabilim Dalı Onursal Öğretim Üyesi

Sayın Meslektaşlar

KBB-Forum'un yayın hayatına girmesinden duyduğum mutluluğu sizinle paylaşmak istedim. Bu nedenle geçmişten günümüze dek yaşamımızdaki bazı gelişmelere panoramik bakarak belleklerinize eskilerden bir şeyler aktarmayı yeğledim.

Cumhuriyetimizin kuruluşundan beri geçen 79 yılda bir çok alanı kapsayan gelişmeler yaşandı. Bunlar kimine göre yavaş, kimine göre de hızlı gelişen olaylardı. Genç kuşaklar bunları hep yavaş kat edilen etaplar olarak değerlendirdiler. Bu davranış onun doğasına uygundur. Bireyler orta yaş geçtikten sonra olayları daha geniş perspektiften görme ve yaşama şansı yakaladıklarından, zaman zaman gençlerle aynı paralelde olamıyorlar. Bu bir kusur değil, sanki bir yaşam biçimidir. Yaşım gereği ben bu ikilemi yaşadım ve halen yaşıyorum. Onların atılganlıklarından, kendi içlerine sığamamalarından da büyük haz alıyorum. Eleştiri kolaydır. Bir şeyi hayata geçirmek, alternatif önermek zordur. Aklımızdan geçirdiğimiz bazı şeylerin gerçekleştiğini gördüğümüzde, mutlu olmayı, sanki kendimiz yapmış veya başarmış gibi sevinmeyi öğrenmeliyiz. Bu gibi güzelliklere kıskançlık ve bencillikle değil, beğeni ile bakmalıyız. Yıpratmaya değil, daha iyi olması için destek olmalıyız. Büyük düşünür Mevlana " Şehvet ve ihtiras insanın gözünü kör eder " başka bir deyişinde de "Ey akıl, aklın başına geldiğinde pişman olacağın şeyleri yapma" diyor. Sağduyu her şeyin üstesinden gelir.

Yazacaklarımın bir kısmını karikatürize etmek için bir fıkra anlatacağım: Yürümekte çok

zorlanan bir yaşlı oturduğu divanın bir köşesinden diğer köşeye bin bir zorlukla ulaşmış ve kat ettiği uzaklığa bakarak "insanoğlu kuş misali neredeydim nerelere geldim" demiş. Benimde 70 yıllık yaşamımda kendi kendime; kendim ve ülkem için aynı şeyleri söylediğim olmuştur. Bazı yaşadıklarım umduğumca, bazıları ise umduğumdan öte gelişmiştir. Mesleki alanda yaşadıklarımın da oldukça hızlı geliştiği kanaatindeyim.

Bizden önceki kuşakların bizim yetişmemiz için neler yaptıklarını bilmemizin yararına inananlardanım. Türkçe'mizde "eskisi olmayanın yenisi olmaz" diye güzel bir özdeyiş vardır. Eskiye bilmezseniz yenilerin neler olduğunu da bilemezsiniz, hatta eskiyi yargılayamazsınız. Eski deneyimlerinden yararlanamaz ve birçok tekrardan kurtulamazsınız. Şair Mehmet Akif Ersoy bir şiirinde alaycı bir biçimde bakın neler diyor:

"Geçmişten adam hisse kapmış, ne masal şey,
Beş bin senelik kıssa, yarım kissemi verdi.
Tarihi tekerrür diye tarif ediyorlar

Hiç ibret alınsaydı tekerrür mü ederdi"

Yorumlama sizden...

Her şeyi geçmişe bağlayarak, her günü onunla yaşamak gönümüz koşullarına ve akademik felsefeye uymaz. Bu şekildeki katı davranışlar bağınazlıktır. " Arkaya bakılarak yol yürünmez " özdeyişi her koşul için geçerlidir. Ne kadar ilerlediğimizi saptamak amacıyla arada bir arkaya bakmak hem gerekli, hem de yararlıdır. Hedefin daima önde olduğu hiçbir zaman unutulmamalıdır. Aksi görüşler beynimize vurulmuş birer prangadır. Çok defa öndeki hedef; "ülkemizi, mesleğimizi ve çalıştığımız müesseseyi daha ileriye nasıl götürebiliriz ?" olmalıdır. Kişisel beklentiler hiçbir zaman yaşadığımız ülke ve çalıştığımız kurumun beklentilerinin önünde olmamalıdır. Aksi düşünce iyi ahlak ve etikle bağdaşmaz.

Ben Cumhuriyetimizin 9. yıl çocuğuyum. Bir bakıma onunla doğdum onunla büyüdüm ve geliştirdim. Kurtuluş savaşından yeni çıkmış, ardından 2. Dünya savaşını yaşamış, yoksul fakat onurlu, çok çalışmak zorunda olduğunu bilen, bencil olmayan sevecen ve saygılı bir kuşakla yetiştim. Bundan haz ve onur duyuyorum. Yetişmemde katkısı olanlara binlerce teşekkür borçluyum.

Kısa yaşamında ve halen çoğu dünya ülkesinin hayranlığını kazanmış ulu önder Atatürk'ü 15 yıl gibi bir sürede inanılmaz siyasal ve kültürel gelişmelerin mimarı olarak görüyoruz. Latin alfabesinin kabulü, 1909 da kurulan Darülfünun-u Şahane' nin 1933 de Üniversiteye dönüştürülmesi O'nun Türk milli eğitimindeki en önemli iki uygulamasıdır. Bunlarla ülkemizden uygar dünyaya bir pencere açmıştır. Bu pencereyi genişletmek ve ülkemizi kendi deyimi ile "muasır medeni alem" içinde görmek O'nun idealiydi. Söylevlerinde bu ideal için sonraki kuşakları görevlendirdi. Bu günlerde O'nun istekleri açısından mutlu, karamsar ve kaygılı olduğumuz süreçleri yaşıyoruz. İnancım ve beklentim, siz ve izleyen kuşakların O'nun ilkeleri doğrultusunda, batılı çalışma azmi ile kaygılarımızın üstesinden geleceğimiz yönündedir. Başarıya ulaşmak için bir ideali paylaşmak ve birlikte olmak zorunludur. Eskilerin söylediği " bir elin nesi var iki elin sesi var " özdeyişi boşa söylenmemiştir. İleri bir hamle ve araştırma bir ekip işidir. Önder kişi ekibini iyi kurandır. Ekip çalışması mutlaka başarıyla sonuçlanır. Özellikle bilimsel çalışmalar kesinlikle ekiple yapılmalıdır böylece sonuçlar daha net ve daha inandırıcı olur.

Ulu önder Atatürk tüm yaşamında pozitif bilimlere hayranlık duymuştur. Bu hayranlığını 10. yıl söylevinde dile getirerek Türk gençliğinin elinde tuttuğu meşalenin "müspet ilim" olduğunu vurgulamıştır. O her attığı adımı neler olması gerekiyorsa ona göre atmıştır. Kurduğu genç Cumhuriyette hukukun egemen olmasını istemiş ve ilk iş olarak ta kaliteli hakim yetiştirmek amacıyla Ankara'da bir hukuk mektebi açılmıştır (1925). Bu okulun açılışında yaptığı söylevde " Hukuk mülkün temelidir " diyerek ona olan inancını da belirtmiştir. İlerleyen yıllarda ülke gereklerini göz önüne alarak bünyesinde Ziraat, Baytar-Veteriner, ve Orman yüksek okullarının bulunduğu Yüksek Ziraat Enstitüsü (1933) ve Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesini (1935) açtırmıştır. 1937 yılında yaptığı söylevlerden birinde de Ülkenin biri Ankara'da diğeri Van' da olmak üzere iki Üniversiteye daha gereksinimi olduğuna değinmiştir.

Atatürk'ün ölümünden sonra Ankara'da Fen Fakültesi (1943) ve kuruluş yasası 1937'de çıkan Tıp Fakültesi de 1945'de eğitime açıldı. Bunu 1946'da Ankara Üniversitesinin kuruluşu izledi. Bu yönde büyük çaba gösteren 2. Cumhurbaşkanı İsmet İnönü ve zamanın Maarif vekili (Milli Eğitim Bakanı) Hasan Ali Yücel ve bilim adamlarını saygı ve rahmetle anmak gerekir. Ankara'da bunlar yaşanırken İstanbul Üniversitesinde de yeni fakülteler kurularak eğitim yaygınlaştırılmıştır.

1950'lere kadar lise mezunlarının üniversite kapılarında beklediği söylenemez. Bunu nedeni lise mezunlarının fazla olmaması idi. Ülkenin 67 ilinin çoğunda ancak bir lise vardı. Bazılarında ise o da yoktu. Başkent Ankara'da Gazi, Atatürk ve Maarif Koleji (bugünkü TED koleji) liseleri vardı.

Halkımızın çoğunda "her çocuk kendi rızıkıyla doğar " diye yanlış bir inanış vardır. Buna birde radikal siyasilerin bilinçsiz kışkırtmaları eklenince, nüfusumuz artıkça arttı. Yeni liseler, yeni fakülte ve üniversiteler gerekliydi. Lise sayısında önemli artışlar oldu. Buna paralel olarak 1950'li yıllarda üç (ODTÜ, Ege, Atatürk) 1960'larda iki (Hacettepe ve Çukurova) üniversiteleri eğitime açıldı. Kısa zaman sonra eğitimi sadece ve sadece okul ve üniversite açmak olarak değerlendiren düşünüş birden hortladı. Her ile bir üniversite sloganıyla, dünya görüşünden yoksun siyasiler, yeni kadrolarla yeni idari görev peşinde koşan bencil öğretim üyeleri ve YÖK' ün kendini kabul ettirme çabalarıyla üniversiteler beklenenin ötesinde arttı. Böylelikle yeni paydaşlar oluştu. Gelişimlerini tamamlayamayan üniversiteler geri bırakılmış oldular. Ekonomide Türk parası, eğitimde de Türk Milli Eğitimi değer kaybetmeye başladı. Bir bakıma kaş yapalım derken göz çıkartıldı. Kaliteli eğitim yapan üniversite ve fakültelerin desteklenmesi, eksiklerinin giderilmesi, kapasitelerinin artırılması, kanaatimce sayısal artımdan çok daha önde olmalıydı. Burada çok önemli olduğuna inandığım bir özelliği de belirtmek isterim. Oda üniversite gençliğinin sosyal ve kültürel gelişimini sağlayabilmesi için üniversitelerin daima büyük metropollerde açılmasıdır.

Genç kuşaklar için çalışmalarını ve araştırmalarını yayınlacakları, yayınlananları izleyip okuyacakları bilimsel dergilere gereksinim vardır. Bu tip dergiler olmadıkça bilimsel iletişim de olmayacaktır. İletişim noksanlığı gelişmenin ana ögesi olan rekabeti de engelleyecektir. Bilimsel araştırmaların yayınlanması bir bakıma bilimselliğin belgelenmesi olacaktır. Asistanlık ve doçentlik yıllarımda bu tip dergilerin olmayışının yarattığı ıstırapı yaşadım. Günümüzde de bu sorun tam anlamıyla ortadan kaldırılamamıştır.

Genel olarak, Tıp Fakültelerinde ve eğitim hastanelerinde, her uzmanlık dalına açık bir, bazılarında iki dergi çıkarılmaktadır. Bunların kimileri aylık, kimileri de üç yada dört aylık sürelerde yayınlanmaktadır. Bu dergiler geniş bir uzmanlık yelpazesine hizmet verdiklerinden burada eserlerin yayınlanmaları çok uzun zaman alıyordu. 1970'li yıllarda fakültemde bir yıl önce yayınlanması gereken derginin ertesi yıl yayınlanabildiği dönemleri yaşadım.

Bu dergilerde yayınlanan eserler, çok defa dergiyi yayınlayan kurumun bünyesinde kalmaya mahkumdu. Çünkü bu dergiler satılmaz ve de dağıtımları çok sınırlı yapılarıdır. Hal böyle olunca bunlardan başka kişilerin yararlanma şansları oldukça, az olurdu. Bilimsel yayınlarınızı birbirinize ulaştırıyorsanız ve izleyemiyorsanız onların bilime katkısından söz etmek mümkün değildir.

Bu gerçeklerden yola çıkarak uzmanlıklara yönelik ayrı dergilerin çıkartılabilmesi için çeşitli çabalar harcandı ve denemeler yapıldı. Ancak bunların uzun ömürlü olmaları sağlam bir parasal desteğe bağlıydı. Bu desteği sağlayamayanlar bir süre sonra kapanmak zorunda kaldılar. Örnekleme yapmak gerekirse Türk Otorinolarengoloji Bülteni, Otorinolarengoloji ve Stomatoloji Dergisi ve KBB Postası bunlardan bazılarıdır.

Uzmanlık alanımızda hala varlıklarını başarıyla sürdüren üç dergi bulunmaktadır. Bunlardan biri rahmetli hocamız Prof. Dr. Hikmet ALTUĞ ve arkadaşlarının 1960'lardan beri çıkardıkları Türk Otolarengoloji Arşividir. Bu dergi halen KBB ve Başboyun Cerrahisi Vakfı'nın yayın organı olarak üç ayda bir çıkarılmakta ve uzmanlara bedava dağıtılmaktadır. İkincisi yine rahmetli hocamız Prof. Dr. Behbut CEVANŞİR ve arkadaşlarının 1990'lı yıllardan beri çıkardıkları KBB İhtisas Dergisi'dir. Halen İstanbul Üniversitesi Erişkin ve Çocuk KBB Hastalıkları, Baş Boyun Cerrahisi ve İletişim Bozuklukları Derneği'nin yayın organı olarak dört ayda bir çıkarılmaktaydı. 2002'de ise iki ayda bir çıkarılmakta olmak mutluluk vericidir. Üçüncüsü Ankara'daki KBB-BBC Derneğince dört ayda bir çıkartılan Kulak Burun Boğaz ve Baş boyun Cerrahisi Dergisidir. Uzmanlara ücretsiz dağıtılmaktadır. Her üç dergide yabancı dilde yayın yapma özelliği vardır. Bu dergilerin çıkarılmasını tasarlayanlara, çıkartanlara ve yayımlanmasını sağlayanlara şükran duygularımı iletmem isterim.

Bir dergiyi çıkartabilmek ve onu ilgililere ulaştırabilmek önemli bir sorundur. Dergilerdeki eserlerden yararlanabilmek için bunların saklanması da bir başka sorun olmaktadır.

Yukarıdaki sorunların üstesinden gelecek, bilgi paylaşımını kolaylaştıracak ve çabuk ulaşılabilecek yöntemleri günümüzde elektronik sitelerde bulmak mümkündür. İşte bu gerçeği gören Doç. Dr. İrfan YORULMAZ ve Doç. Dr. Orhan YILMAZ uzmanlık alanımızda yeni bir sayfa açarak elektronik uzmanlık dergisi KBB-FORUM' u bilim camiasına sunmuşlardır. Bu başarılarını gıpta ve takdirle alkışlıyorum.

Bilim adamları yeni ve yararlı bir şeyler bulmayı aramalı, daha da önemlisi gelecek kuşaklara bir şeyler de bırakmalıdır.

Ne mutlu arayanlara ve eser bırakanlara...

Prof. Dr. ÇETİN CUHRUK